

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการนิคมอุตสาหกรรม

ความหมายของนิคมอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรม คือ การจัดที่ดินเพื่อการผลิตทางอุตสาหกรรม โดยให้โรงงานอุตสาหกรรมได้มารวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน เป็นสัดส่วน โดยรัฐบาลจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการคมนาคมและสิ่งสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ การไปรษณีย์ ให้ พื้นที่ที่ตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมนี้ รัฐบาลอาจให้ออกเช่าเช่าซื้อ หรือซื้อเป็นสิทธิขาดก็ได้ นอกจากพื้นที่อันเป็นที่ตั้งโรงงานแล้ว นิคมอุตสาหกรรมยังมีพื้นที่อาศัย สวนสาธารณะ สนามกีฬา ที่จอดรถ สำนักงานติดต่อก ตลาด ร้านค้า อาคารพาณิชย์ และอื่น ๆ อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

นิคมอุตสาหกรรม ตามความหมายของพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้อำนาจ วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2522 ในมาตราที่ 4 ของพระราชบัญญัตินี้ ความว่า

"นิคมอุตสาหกรรม" หมายความว่า เขตอุตสาหกรรมทั่วไป หรือ เขตอุตสาหกรรมส่งออก

"เขตอุตสาหกรรมทั่วไป" หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่ เป็นประโยชน์หรือ เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม

วิธี โสวรรณจินดา. "นิคมอุตสาหกรรมกับการพัฒนาประเทศ.", วารสารการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 2 (กรกฎาคม - สิงหาคม 2520) : 12 - 13.

• เขตอุตสาหกรรมส่งออก • หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือ เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม เพื่อส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

ดังนั้น ความหมายของนิคมอุตสาหกรรมที่โลกกล่าวมาแล้วนี้ จึงสรุปได้ว่า นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง บริเวณที่ดินที่ได้มีการวางแผนโครงการอย่างรอบคอบ และได้ทำการพัฒนาที่ดินบริเวณนั้นตามแผนการที่วางไว้ ตลอดจนจัดให้มีสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้เหมาะสำหรับการประกอบอุตสาหกรรม และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้ที่ดินผืนนั้น เป็นชุมชนธุรกิจอุตสาหกรรม / กน

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น มักจะใช้คำว่า "แหล่งอุตสาหกรรม (Industrial Parks) " "ถิ่นอุตสาหกรรม (Industrial Districts) " และ "บริเวณอุตสาหกรรม (Industrial Tracts) "

ส่วนประเทศอังกฤษมักนิยมใช้คำว่า "นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estates) " มากกว่าคำอื่น

ความแตกต่างระหว่าง นิคมอุตสาหกรรม และ เขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone) เขตอุตสาหกรรม เป็นพื้นที่ซึ่งได้ถูกจำกัดไว้โดยเฉพาะเพื่อกิจการอุตสาหกรรมเท่านั้น ตามปกติมักถูกกำหนดไว้ในผังเมือง ส่วนนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจากความพยายามที่จะส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักของการวางผังเมือง และชุมชน จึงจำเป็นสำหรับ เขตอุตสาหกรรม

คำว่านิคมอุตสาหกรรมนี้ ใต้นำมาใช้ในความหมายทั่วไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่แตกต่างกันของนิคม (Estates) แต่ละประเภท โดยนำไปใช้ในการแก้ไขกิจการอุตสาหกรรมและในการส่งเสริมอุตสาหกรรมให้ดีขึ้น พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ , เล่มที่ 96 ตอนที่ 41 (19 มีนาคม พ.ศ.

สะดวกต่าง ๆ ทั้งนี้ความหมายของนิคมอุตสาหกรรมในแต่ละส่วนของโลก จึงใช้แตกต่างกันออกไป เช่น

"แหล่งอุตสาหกรรม (Industrial Park)" ใช้ในสหรัฐอเมริกา

"ตำบลอุตสาหกรรม (Industrial District)" ใช้ในสหรัฐอเมริกา

เนปาล

"พื้นที่อุตสาหกรรม (Industrial Area)" ใช้ในอินเดีย เม็กซิโก

ยุโรป

"เมืองอุตสาหกรรม หรือ นครอุตสาหกรรม (Industrial Town Or - city)" ใช้ในเม็กซิโก บราซิล

"เขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone)" ส่วนมากใช้ในอิตาลี

"ส่วนอุตสาหกรรม (Industrial Subdivision)" ใช้ใน

เปอร์โตริโก

"นิคมการค้า (Trading Estate)" ใช้ในอังกฤษ

"นิคมการค้าอุตสาหกรรม (Industrial Trading Estate)" ใช้ใน

อังกฤษ ปากีสถาน

"นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate)" ใช้ในแคนาดา อินเดีย

ปากีสถาน ลังกา จาไมกา ไทย ฯลฯ

ความหมายของคำว่า "บริเวณอุตสาหกรรม (Industrial Tract)" "

เป็นการปรับปรุงบริเวณที่ดิน รวมทั้งการทำถนน และการติดตั้งสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึงการจัดสร้างอาคารโรงงาน

ใน "ส่วนอุตสาหกรรม (Industrial Subdivision)" เป็นการปรับปรุงบริเวณที่ดินพร้อมทั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยกำหนดให้มีเพียงกลุ่มเล็ก ๆ หรือกลุ่มผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงการให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พิเศษอย่างใด

นิคมที่สมบูรณ์แบบนั้น เป็นการปรับปรุงบริเวณที่ดินพร้อมทั้งโรงงานอุตสาหกรรม และเป็นพื้นที่ที่มีปริมาณกว้างขวางเพียงพอที่จะทำให้เกิดการประหยัดตามขนาดการผลิตโดยรวมทั้งมีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ เป็นพิเศษให้แก่อุตสาหกรรมอย่างไรก็ตาม การแบ่งประเภทของนิคมอุตสาหกรรม แห่งไทย 2 กรณี คือ¹

1. การแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์ แบ่งได้เป็น

1.1 นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีได้มีจุดประสงค์เฉพาะมุ่งที่จะจัดสรรที่ดินที่พัฒนาแล้ว เพื่อการอุตสาหกรรมเป็นหลัก อาจแบ่งย่อยตามประเภทอุตสาหกรรม เช่น

ก. นิคมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมสะอาด หรือปราศจากมลพิษจะ (Clean Industry / Non Pollutive Industry)

ข. นิคมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมที่มีมลภาวะที่สามารถกำจัดได้โดยง่าย (Semi--Pollutive Industry)

ค. นิคมอุตสาหกรรมสำหรับอุตสาหกรรมที่มีมลภาวะมาก (Heavy - Pollutive Industry)

1.2 เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone - Or Export Free Zone) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออุตสาหกรรมที่ผลิตหรือประกอบการเพื่อการส่งออกเท่านั้น ทั้งนี้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตนี้จะได้รับสิทธิและผลประโยชน์ทางภาษีศุลกากร และภาษีที่เกี่ยวข้องเป็นพิเศษ

2. การแบ่งตามลักษณะ แบ่งได้เป็น

2.1 นิคมอุตสาหกรรมสำหรับโรงงานโดยเฉพาะ นิคมอุตสาหกรรมแบบนี้มักเป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณต่าง ๆ ของนครใหญ่ ได้รับประ-

¹ จารุญ วัชรวิทย์ , "นิคมอุตสาหกรรม , "วารสารนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย , ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2521) , หน้า 5 - 6

โยชน์จากการมีสถานีขนถ่ายสินค้าทั้งทางบก น้ำ อากาศ และสาธารณูปโภคจากนครนั้น เป็นหลัก มักประกอบด้วยอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการขาย ซ่อม เครื่องมือกลและเครื่องจักร คลังสินค้า ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น

2.2 นิคมอุตสาหกรรมที่มีบริเวณเพื่อการอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัยร่วมกัน มักจะเป็นโรงงานขนาดย่อมทางหัตถกรรมเป็นหลัก สถานที่ประกอบการ และที่อยู่อาศัยอาจอยู่รวมกันหรือแยกกันก็ได้

2.3 นิคมอุตสาหกรรมสมบูรณ์แบบ เป็นนิคมอุตสาหกรรมประเภทที่มีอาณาบริเวณกว้างขวาง อาจเป็นเมืองบริวารของเมืองหลัก หรือเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีการจัดสรรบริเวณเพื่อการอุตสาหกรรมและที่สถาน สวนสาธารณะ สันทนาการ ศูนย์การค้า และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในอาณาเขตเดียวกันอย่างใกล้ชิด ส่วนภายในการวางแผนอย่างกว้างขวางรอบคอบ ที่ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างภาคการผลิต การจัดจำหน่ายและการบริโภค

ประวัติความเป็นมาของนิคมอุตสาหกรรม

การพัฒนาของนิคมอุตสาหกรรมได้เริ่มคนมีขึ้น เป็นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา นิคมอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงและเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2439 ในประเทศอังกฤษ ที่ Trafford Park เมือง Manchester โดยเอกชนเป็นผู้ริเริ่ม โครงการนี้ ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดตั้งขึ้นเป็น The Clearing - Industrial District ใกล้เมืองชิคาโก โดยเริ่มดำเนินงานในปี พ.ศ. 2442 นิคมอุตสาหกรรมของประเทศอังกฤษที่จัดตั้งขึ้นครั้งแรก คือ Trafford Park - Estates Limited ใ้รับสมญานามว่าเป็นมารดาแห่งนิคมอุตสาหกรรม (Mother - Of Industrial Estates)

ความคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษและสหรัฐ - อเมริกาได้เริ่มขึ้นในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยประเทศอังกฤษในขณะนั้นกำลังประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลจึงได้ริเริ่มโครงการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะการว่างงานในชุมชน เอกอุตสาหกรรมที่กำลังเผชิญอยู่ และแก้ไขภาวะพื้นที่เสื่อมโทรม (Depress Area) ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกาในเวลานั้น เอกชนเป็นผู้ที่เข้ามามีบทบาทในการริเริ่มจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เพราะได้มีการอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากมาย

ส่วนในยุโรป นิคมอุตสาหกรรมได้เริ่มไปอย่างช้า ๆ และเป็นที่ขอมรักันันในหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศเยอรมัน ออสเตรีย และประเทศแถบสแกนดิเนเวีย โดยมีแนวโน้มที่จะเจริญในด้านนิคมอุตสาหกรรมมากกว่าประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ในแต่ละเมืองจะได้รับการส่งเสริมให้มีเขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone) ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันกับบริเวณอุตสาหกรรม (Industrial Tracts) ของสหรัฐอเมริกา

ความสำเร็จของนิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษส่งอิทธิพลมาถึงบางประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอินเดีย ได้นำเอานิคมอุตสาหกรรมมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอุตสาหกรรม และกระจายอุตสาหกรรมไปยังส่วนต่าง ๆ ของประเทศ ส่วนประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศเปอร์โตริโก ได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศของตน โดยได้นำเอาวิธีการแบบส่วนอุตสาหกรรม (Industrial Subdivision) นิคมอุตสาหกรรมจึงเป็นส่วนหนึ่งของการจูงใจ เพื่อที่จะดึงดูดใจแก่กิจการอุตสาหกรรม แต่เดิมนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นหรือพัฒนาเมือง เช่น ที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ แต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง การอุตสาหกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเจริญรุดหน้ามาก ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนทำเลที่เหมาะสมในการจัดตั้งหรือขยายโรงงาน อีกทั้งสภาพในนครใหญ่เริ่มไม่เหมาะสม เพราะการจราจรติดขัดและขาดแคลนที่จอดรถ เป็นคน จุกมุงหมายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจึงแปรเปลี่ยนไป จนกลายมาสู่รูปแบบในปัจจุบัน

ประเทศสหรัฐอเมริกา

แผนการพัฒนามริเวณอุตสาหกรรมได้เริ่มขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในเนื้อที่บางแห่ง โดยเริ่มใน Chicago ปี ค.ศ.1899 (พ.ศ.2442) ได้แก่ The Clearing Industrial District มีเนื้อที่รวมกันทั้งสิ้น 5,000 ไร่ การขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกาในระยะแรกเป็นไปอย่างเชื่องช้า ในปี พ.ศ. 2483 มีเพียง 33 โครงการ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2500 มี 302 โครงการ ซึ่งร้อยละ 90 ของโครงการนิคมอุตสาหกรรม 302 แห่งนี้ มีส่วนในการเร่งรัดกิจการอุตสาหกรรมให้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ.2493 ได้มีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 : อัตราการขยายตัวของเขตอุตสาหกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

ปีที่เริ่มการพัฒนา	จำนวนเขต	ร้อยละ
ก่อน พ.ศ.2443	2	0.7
พ.ศ.2443 - 2452	6	2.0
พ.ศ.2453 - 2462	5	1.7
พ.ศ.2463 - 2472	8	2.8
พ.ศ.2473 - 2482	12	4.2
พ.ศ.2483 - 2492	74	25.6
พ.ศ.2493 - 2497	84	29.1
พ.ศ.2498 - 2500	98	33.9
รวม	289	100.0

ที่มา : J.R. Lee and G.K.H. Wong, An Analysis of Organized Industrial Districts (Menlo Park, CALIF : Stanford Research Institute, January 1958), P.5

การที่อัตราการขยายตัวของค่าบลอคอุตสาหกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามตารางที่ ๖ นี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายของการกระจายอุตสาหกรรมซึ่งมีเป้าหมายเพื่อ

1. ลดต้นทุนการผลิต และคงไว้ซึ่งการแข่งขัน
2. จัดภาวะการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับโรงงาน
3. เพื่อการแสวงหาตลาด หรือแหล่งวัตถุดิบ
4. เพื่อปรับปรุงการขนส่ง และให้มีการใช้แรงงานในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตนอกเมืองหลวง.
5. กระจายอุตสาหกรรมออกไปเพื่อรับภาวะฉุกเฉินของชาติ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2489 เป็นต้นมา โรงงานต่าง ๆ กระจายสาขาของคนออกไปอย่างรวดเร็วและเป็นจำนวนมาก มีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ ทำให้ท้องถิ่นเหล่านั้นมีโรงงานตั้งอยู่มากขึ้นและทำให้ท้องถิ่นนั้นสามารถเก็บภาษีไคมาก แรงงานในท้องถิ่นนั้นได้รับการพัฒนาให้ เป็นแรงงานที่มีฝีมือ และภาวะการครองชีพดีขึ้น จะเห็นได้ว่าภายหลังปี พ.ศ. 2489 ได้มีการสร้างนิคมอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 75 ขึ้น นิคมเหล่านี้ส่วนมากตั้งอยู่ใน เมืองที่มีประชากรอยู่ประมาณ 25,000 - 500,000 คน

ประเทศอังกฤษ

การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษได้เริ่มขึ้นในระยะเวลาเดียวกันกับประเทศสหรัฐอเมริกา สิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษสำหรับประสบการณ์ของนิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษคือ

1. ผู้ริเริ่มในค่านิคมอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกับผู้ริเริ่มของประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ นิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษเกิดขึ้นเพื่อแก้ไขภาวะการว่างงาน และพื้นที่เสื่อมโทรม ส่วนในสหรัฐอเมริกาเกิดจากการมีกิจการอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมาก

มาย

๒๕๓๖

2. นิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษได้แพร่หลายไปสู่ประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ รัฐบาลของประเทศอังกฤษจึงมีประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับมาจากเหล่าประเทศในเครือจักรภพของตน

รัฐบาลอังกฤษจึงมีบทบาทในการส่งเสริมนิคมอุตสาหกรรมมากกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะว่าเอกชนจะเป็นเจ้าของและดำเนินงานในระยะแรกก็ตาม

นิคมอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษจัดแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. นิคมอุตสาหกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการค้า ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการโดยบริษัทในเครือเดียวกัน เช่น Trafford Park และ Slough

2. การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาชุมชน เช่น New Towns Of Basidon และ Harlow

3. นิคมอุตสาหกรรมเป็นรูปแบบของการพัฒนาพื้นที่ เพื่อกระตุ้นให้มีอุตสาหกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น และเป็นการส่งเสริมให้มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น เช่นที่ Team Valley และ Hillington

4. การก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีความเกี่ยวข้องกับโครงการหาที่อยู่ใหม่ในชนบทซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมจะต้องมีการพิจารณาเป็นอันดับที่สอง

ในปี พ.ศ. 2493 Trafford Park Estates Limited อันเป็นบริษัทที่ดำเนินการนิคมอุตสาหกรรมของเอกชน ได้เริ่มดำเนินงานใกล้ ๆ กับท่าเรือแมนเชสเตอร์ในเนื้อที่ 5,000 ไร่ ส่วนนิคมอุตสาหกรรมของเอกชนอีกแห่งหนึ่งก็คือ Slough Estates Limited ซึ่งมีชื่อเสียงมาก ได้เริ่มดำเนินงานในปี พ.ศ. 2467 มีเนื้อที่ 1,750 ไร่ และเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ส่วนนิคมอุตสาหกรรมที่รู้จักกันแพร่หลายก็มี Queensbury และ Park Royal เช่นเดียวกันกับนิคมอุตสาหกรรม Welwyn และ Letchworth ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้สัมพันธ์กับโครงการผังเมือง นิคมอุตสาหกรรมของเอกชนดังกล่าวนั้นดำเนินการจัดสร้างขึ้นเพื่อการค้าเป็นส่วนใหญ่ และทางรัฐบาลก็มีได้ให้ความช่วยเหลือ เพราะเป็นกิจการที่ตั้งขึ้นเพื่อหวังกำไร

ในระยะแรกบริษัทนิคมอุตสาหกรรมมีวัตถุประสงค์หลักในด้านการเงิน เป็นส่วน
ใหญ่และมัก เน้นหนักในด้านการจัดซื้อและพัฒนาที่ดิน เพื่อก่อสร้างโรงงาน โดยให้เช่า
หรือขายโรงงานควบ รวมทั้งการให้เงินกู้ยืม หากอุตสาหกรรมนั้นต้องการที่จะ
สร้างโรงงานเอง ตั้งแต่ พ.ศ. 2437 นิคมอุตสาหกรรมของเอกชนเพิ่มสูงขึ้น มีการก่อ
สร้างโรงงานแบบมาตรฐานไว้ให้เช่ารวมทั้งมีการจัดสร้างสิ่งสาธารณูปโภคควบคู่กันไป
ควบ นิคมอุตสาหกรรมนี้ส่วนใหญ่จะสร้างอยู่รอบนอกของกรุงลอนดอน

ในปี พ.ศ. 2437 รัฐบาลได้เริ่มพัฒนาอุตสาหกรรม สืบเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ
ถดถอย และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชุมชน
ที่เป็นปัญหามากที่สุด คือแหล่งสลัม ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีมาก

ในระยะที่ภาวะเศรษฐกิจถดถอย และกำลังทางด้านการทหารอันแอ ประเทศ
อังกฤษถูกโจมตีทางอากาศและกระแทกกระทั้นไปจนถึงแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โรง
งานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ถูกทำลาย ดังนั้นในปี พ.ศ. 2475 เมื่อสถานการณ์ดีขึ้น รัฐบาล
จึงเริ่มการวางผัง เมืองของประเทศ และมีการกั้นบริเวณครึ่งหนึ่งของประเทศไว้เพื่อการ
พัฒนาอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. 2482

การดำเนินงานนิคมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหาด้าน
วางงาน และแก้ไขบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม เพื่อให้เกิอกิจการและมูลค่าเนกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อย ในปี พ.ศ. 2479 ได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมขึ้น เป็นครั้งแรกที่ Team
valley ใน Durham ภายใต้กฎหมาย The Special Areas ในปี
พ.ศ. 2480 มีนิคมอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดที่ Ereforest South Wales
และที่ Hallington ใกล้ ๆ กับเมือง Glasgow Scotland

พ.ศ. 2490 กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดหาแหล่งที่ตั้ง เพื่อกิจการ
อุตสาหกรรมที่จะมีขึ้นในระยะนั้น เริ่มตั้งแต่เมืองใหญ่ ๆ ก่อน และในบริเวณที่คืนที่ใช้ในกิจ
การเกษตรกรรมไม่ไคยดแล้ว พร้อมกับไคลงทุนจัดสร้างทางคมนาคมการขนส่ง นำ และ
สิ่งสาธารณูปโภค กฎหมายดังกล่าวนี้ครอบคลุมถึงการกระจายอุตสาหกรรมระหว่างปี

พ.ศ. 2439 และ พ.ศ. 2488 เพื่อเปิดโอกาสให้มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในบริเวณที่ได้รับบริการพัฒนาแล้ว พร้อมทั้ง เน้นหนักการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกัน และเกี่ยวกับท่าเลที่ตั้งอุตสาหกรรม ทั้งโครงการระดับชาติและภูมิภาค

กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่ในการจัดหาแหล่งที่ตั้งให้แก่กิจการอุตสาหกรรม และในขณะเดียวกันก็มีหน้าที่และอำนาจในการวางแผน เมืองสวนทองถิ่นด้วย โดยได้รับความช่วยเหลือจากกระทรวงการเกษตร และเทศบาลในท้องถิ่นนั้น จึงเท่ากับว่าประเทศอังกฤษนำนิคมอุตสาหกรรมมาใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมคือแหล่งที่ตั้งโรงงาน ในขณะที่เดียวกันนี้ ไทย เป็นหลักในการพัฒนาแหล่งชุมชนใด เช่นเดียวกัน

พ.ศ. 2500 กระทรวงพาณิชย์สามารถทำการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมจนทำให้ประชาชนสามารถมีงานทำถึง 182,000 คน ในอาณาเขตพื้นที่ 40 ล้านตารางฟุต. ซึ่งในพื้นที่นี้เพียง 12 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ได้มีการค้าเป็นธุรกิจมาก่อนสงครามโลก นอกจากนี้มีผลทางอ้อมได้แก่ การชักจูงให้เกิดกิจการอุตสาหกรรมจำนวนมากทั้งโรงงานอูร์รอบ ๆ นิคมอุตสาหกรรม และผลของการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมก่อให้เกิดตลาดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

ความเป็นมาของนิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2504 รัฐบาลในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายเร่งรัดการส่งเสริมอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการเพิ่มเติมรวดเร็วที่เคยมีอยู่ในเวลานั้น ได้แก่

ก. การชักจูงคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการลงทุน ซึ่งขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ศึกษาจนพิจารณาเผยแพร่ ชักชวน แนะนำ ตลอดจนให้ความสะดวก

เพื่อส่ง เสริมให้มีผู้ลงทุนทำกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยมากที่สุด โดยนายทุนทั้งใน และนอกประเทศ

ข. กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการ เจาหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของ โคนก กรม มหาดไทย กรมที่ดิน กรมโยธาเทศบาล กรมประชาสงเคราะห์ เทศบาลนครกรุงเทพ และธนบุรี และจังหวัดที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการพิจารณา เรื่องการกำหนด เขตที่ดินที่จะ สร้างกิจการอุตสาหกรรม ณ ชานพระนครขึ้น ทั้งนี้ให้มี เจาหน้าที่กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตร และสถาปนากการ เสริมธุรกิจแห่งชาติร่วม เป็นกรรมการพิจารณาด้วย โดยมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน

กรรมการคณะนี้มีหน้าที่พิจารณาแผนผังย่านอุตสาหกรรมที่กรมโยธา เทศบาลได้จัด วางร่างไว้ให้เหมาะสมแล้ว พิจารณาคำขออนุญาตของผูประสงค์จะขอตั้งโรงงาน โดยพิ จารณาให้สร้างได้ เฉพาะใน เขตที่ดินที่กำหนดไว้แล้วนั้น เมื่อสถานที่ถูกตองแล้วจึงส่ง เรื่อง แนนให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาในคานวิธิการดำเนินงานและ เครื่องจักรที่ใช้ในการ ประกอบอุตสาหกรรมต่อไป

ค. นอกจากคณะกรรมการชุดนี้แล้ว กระทรวงมหาดไทยยังได้แต่งตั้งอนุกรม การ เจาหน้าที่อีกชุดหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้แทนกรมอัยการ กระทรวงยุติธรรม กรมมหาดไทย กรมโยธาเทศบาล กรมประชาสงเคราะห์ กรมที่ดิน และ เทศบาลนครกรุงเทพ โดยมีอธิบดี กรมโยธา เทศบาล เป็นประธาน

อนุกรรมการชุดนี้มีหน้าที่พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย เกี่ยวกับการผัง เมือง ที่ มีใช้อยู่แล้ว หรืออาจของพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการใช้ที่ดินใหม่ ควบความประสงค์ จะให้มีการกำหนดค่านางาง ๆ รวมทั้งย่านอุตสาหกรรมในแนนอนและถือปฏิบัติได้

ในฐานะที่กรมโยธา เทศบาล เป็น เจาหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย และมีหน้าที่ กำหนดแผนผังบริ เวณย่านอุตสาหกรรมในสมัยนั้น โดยกำหนดบริเวณชานพระนคร ส่วนย่าน อุตสาหกรรมภายใน เขตกรุง เทพไคท่าสญญาตกลงในวางผัง เมืองโคยนักผัง เมืองชาวอ เมริกา

การกำหนดผัง เมืองบริ เวณคังกล่าว ได้จัดทำขึ้นโดยถือว่าศูนย์กลางเจาหน้าย

ผลิตภัณฑ์ที่โรงงานอุตสาหกรรมผลิตได้อยู่ที่กรุงเทพฯ เป็นจตุรรม ทั้งนี้รวมทั้งการส่งออก
ไปยังต่างประเทศ ตลอดจนส่งออกนอกประเทศด้วย ฉะนั้นจึงได้กำหนดให้พื้นที่อุตสาหกรรม
กรรม (Industrial Area) ขึ้นที่ฐานพระนครทั้ง 4 ทิศ โดยแบ่งออกเป็น 4 พื้นที่
ด้วยกัน ได้แก่

พื้นที่ทิศเหนือ อยู่ในท้องที่จังหวัดปทุมธานี

พื้นที่ทิศใต้ อยู่ในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ

พื้นที่ทิศตะวันออก อยู่ในกรุงเทพฯ

พื้นที่ทิศตะวันตก อยู่ในจังหวัดนครปฐม

แต่ละพื้นที่แบ่งออกเป็นเขต ๆ ตามความเหมาะสม เช่น แบ่งออกเป็นเขต 1
เขต 2 เขต 3 ตามลำดับ รวมเป็น 9 เขตด้วยกัน

ต่อมา กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่า การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
กรรมในบริเวณใกล้กับกรุงเทพฯ เป็นปัญหาสำคัญของผู้ที่จะริเริ่มประกอบกิจการอุตสาหกรรม
กรรมขึ้นใหม่ หรือคิดจะปรับปรุงขยายโรงงานให้เป็นหลักฐานมั่นคงยิ่งขึ้น เพราะที่ดิน
มีราคาแพงและหาที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมได้ยาก จึงดำริที่จะ
หาทางช่วยเหลือ โดยการจัดหาที่ดินในที่ทำเลที่เหมาะสมตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมขึ้น
และจัดให้มีการสาธารณูปโภคกับสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรง
งานให้พร้อมเสร็จ และให้ยุบประกอบอุตสาหกรรมได้เช่าที่ดินตั้งโรงงานในราคาต่ำ
หรือมีเงินที่จัดให้มีการเช่าซื้อที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอ
คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2504 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 14
พฤศจิกายน พ.ศ. 2504 อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดตั้งเป็นนิคม
อุตสาหกรรมได้ในวงเงิน 16 ล้านบาท โดยในขั้นต้นให้ใช้เงินของโรงงานสุราบางยี่
ขันไปก่อน แล้วจึงตั้งงบประมาณขอใช้เป็นรายปี

¹ สุวี เศรษฐกนก, "บทบาทของนิคมอุตสาหกรรมในการพัฒนาอุตสาหกรรม"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ลักษณะวิชาการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516), หน้า 40.

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาจัดซื้อที่ดิน เพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้น โดยมีรองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (นายปยุต โรจนบุรานนท์) เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการได้เริ่มดำเนินการจัดซื้อที่ดินที่ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประมาณกิโลเมตรที่ 40.7 ของถนนพหลโยธิน การจัดซื้อที่บริเวณนี้ได้มีขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.2504 ถึง พ.ศ.2506 ได้ที่ดินทั้งสิ้น 2,430 ไร่ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 10.7 ล้านบาท¹

การที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดซื้อที่ดินดังกล่าว เพราะพิจารณาเห็นว่า เป็นที่ดินที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม สามารถรับวัตถุดิบและแรงงานที่มาจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้สะดวก และการขนส่งผลิตภัณฑ์จากนิคมอุตสาหกรรมสู่ตลาดในกรุงเทพฯ ฯ ได้ทั้งทางถนนและทางน้ำ

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนี้สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่หนึ่ง ระยะที่สอง (พ.ศ.2507 - 2509) ซึ่งกล่าวถึงนโยบายและแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมไว้ว่า²

อุปสรรคที่สำคัญที่อุตสาหกรรมต้องเผชิญอยู่ในขณะนี้ คือราคาที่ดินในจังหวัดพระนครและชนบุรีสูงมาก ฉะนั้น เพื่อแก้ปัญหานี้ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในบริเวณใกล้เคียงจังหวัดพระนครและชนบุรีและในต่างจังหวัดบางแห่ง นิคมดังกล่าวมีถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และบริการอื่น ๆ พร้อมเพียง คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ให้ร่วมมือกับบริษัทต่างประเทศ

¹อุตสาหกรรม, กระทรวง. อนุสรณ์ครบรอบ 25 ปี กระทรวงอุตสาหกรรม (5 พฤษภาคม 2510) พระนคร. โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ 2510, หน้า 59

²สภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2504 - 2506 - 2509 ระยะที่สอง (พ.ศ.2507 - 2509), (พระนคร : สำนักพิมพ์ประชาชาติ, 2507), หน้า 97

ในการสำรวจย่านอุตสาหกรรมและจัดตั้งนิคม ซึ่งบริษัทนี้ได้เริ่มทำการสำรวจแล้ว

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการวางผัง เอก เพื่อปรับปรุงที่ดินแปลงนี้ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในประเทศไทย แต่เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมเป็นของใหม่ใช้เงินลงทุนมาก ทางราชการจึงใช้เวลาในการพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบ เป็นเวลานาน เพื่อให้แน่ใจว่าจะได้รับความสำเร็จ ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการและบรรจุในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. 2510 - 2514) ไว้ว่า

"...หากการดำเนินงานนี้โดยผลตามความมุ่งหมาย ก็จะได้ขยายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในบริเวณนี้เพิ่มเติมตามความเหมาะสม และจะส่งเสริมให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในส่วนภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับผังเมืองและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในอนาคตด้วย..."¹

โครงการจัดซื้อที่ดินบริเวณรังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. 2510 - 2514) ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าจะจัดทำเป็นเขตอุตสาหกรรมและเขตที่อยู่อาศัยไปก่อน โดยจัดเฉพาะสาธารณูปโภคที่จำเป็นสำหรับการอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพราะการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอย่างแท้จริงถึงขั้นอาคารโรงงานและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างอื่นต้องใช้งบประมาณสูง รัฐบาลมีภาระที่จะต้องพัฒนาประเทศท่านอื่นอีกหลายท่าน โครงการปรับปรุงที่ดินรังสิตให้เป็นเขตอุตสาหกรรมและเขตที่อยู่อาศัยนี้ ในระยะแรกจะจัดสรรที่ดินประมาณ 820 ไร่ โดยแบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมประมาณ 585 ไร่ และเขตที่อยู่อาศัย 236 ไร่ ใช้เงินงบประมาณ 28,732,600.00 บาท ระยะเวลา 3 ปี จะทำให้โรงงานเข้าไปถึงอยู่ได้ 70 โรงงาน และมีที่พักอาศัยสำหรับช่างฝีมือและคนงานประมาณ 1,000 คน

¹ สภาพัฒนา เศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514). (พระนคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2510), หน้า 164.

โครงการปรับปรุงที่ดินรังสิต เพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติแล้วนั้น จำต้องระงับไปชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง เพราะคณะรัฐมนตรีมีมติให้ยกที่ดินแปลงดังกล่าวประมาณครึ่งหนึ่งในการจัดตั้งสถาบัน เทคโนโลยีแห่ง เอเชีย เพื่อให้สถาบันดังกล่าวได้ตั้งอยู่ในประเทศไทย ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โอนที่ดินส่วนที่เหลืออยู่แยกกับที่ดินของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ตำบลบางชัน เขตบางกะปิต่อกับ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ฯ เพื่อให้สถาบันการศึกษาทั้งสองแห่งนี้ได้อยู่ในบริเวณเดียวกัน¹

การดำเนินงานจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมบางชันนี้ จึงเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 มีกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยได้เริ่มงบประมาณการปรับปรุงที่ดิน ในการจัดทำถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และสาธารณูปโภคที่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมทั้งสิ้นประมาณ 30 ล้านบาท การพัฒนาที่ดินดังกล่าวใช้เวลาประมาณ 5 ปี ซึ่งมีสภาพเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่สมบูรณ์แบบ E²

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ความกึกก้องใจที่มีนิคมอุตสาหกรรมเป็นความดำริของรัฐบาลไทยหลายยุคหลายสมัย ตั้งแต่สมัยต้นของรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เริ่มให้มีการวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรก พ.ศ. 2504 - 2509 กำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศ เป็นอันดับแรก เฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่สนับสนุนกิจการ เกษตร ตลอดจนกิจการอุตสาหกรรมผลิตทดแทนสินค้านำเข้า เพื่อช่วยปรับดุลชำระเงินของประเทศให้ดีขึ้น นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม

¹ สัมภาษณ์ ทรงศิณี พวงดอกไม้, เจ้าหน้าที่กองควบคุมสิ่งแวดล้อมโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 19 ตุลาคม 2522.

² นิคมอุตสาหกรรมบางชัน, สำนักงาน. นิคมอุตสาหกรรมบางชัน (โรเนียว)
หน้า 3.

สาทรกรรมทางหนึ่งได้ออกมาในรูปพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2505 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในสมัยนั้นได้เริ่มพิจารณาถึงปัญหาแหล่งที่ตั้ง อุตสาหกรรม โดยเฉพาะที่ย่านรังสิต ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีเอกชนเข้าไปตั้งโรงงาน รัฐบาลในสมัยนั้นยังไม่กล้าตัดสินใจให้แน่ชัดในเรื่องรัฐควร เป็นผู้ลงทุนจัดพื้นที่ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรม เพื่อบริการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและจัดอุตสาหกรรมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อส่วนรวมหรือไม่ คงมุ่งส่งเสริมเป็นราย ๆ ไป ประกอบกับการจัดหาผังเมืองก็ยังไม่มีความชัดเจน ขณะเดียวกันกิจการอุตสาหกรรมได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2506 - 2516 โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จำนวนมากได้เปิดดำเนินการย่านรังสิต บุเจ้าสมิงพราย พระประแดง สมุทรปราการ และอ้อมน้อย เป็นปัญหาให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นพิษ¹

รัฐจึงเริ่มมองเห็นความจำเป็นที่ต้องมีนิคมอุตสาหกรรม โดยมอบให้กรมโรงงาน อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้พิจารณาจัดตั้งขึ้น นิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกคือ นิคมอุตสาหกรรมบางชัน ไทรโยงประมาณลงมือก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 ถึงปี พ.ศ. 2517 จึงได้เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่สมบูรณ์ ความดำริที่จะจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในย่านชานเมืองรวมทั้งในส่วนภูมิภาคของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้ปรากฏเป็นหลักฐานให้เห็นว่าได้มีการศึกษาพิจารณาหาข้อมูลเพื่อจัดตั้งมานานแล้ว แต่การลงทุนจัดตั้งไม่ได้เพราะขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากรัฐบาลในระดับสูง ✱

ทางออกของรัฐที่จะเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมพร้อมกับการจัดอุตสาหกรรมให้เป็นระเบียบคือร่างพระราชบัญญัติออกมามีผลบังคับใช้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจขึ้นมาหน่วยหนึ่ง เพื่อรับภาระการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมมาทำในรูปของธุรกิจ

¹ จาตุญญ รัชวร่าภัย, "สาส์นจากผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย : เนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนาการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย," วารสารการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 3 (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2521): 4-6

เรียกหน่วยงานรัฐวิสาหกิจนี้ว่า "การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย" ถือกำเนิดมาตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ ให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เรียกโดยย่อว่า "กนอ." เป็นนิติบุคคล การประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ควาย เหตุผลดังนี้

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า การส่งเสริมอุตสาหกรรมในขณะนี้ มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับสถานที่ที่จะใช้ เป็นที่ตั้งโรงงาน นอกจากนี้การที่ให้เอกชนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในที่ต่าง ๆ โดยเสรี ใ้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในเรื่อง น้ำเสีย เสียง ฝุ่นละออง กลิ่นและควันนี้เป็นพิษ ทำให้การขยายตัวของกิจการอุตสาหกรรมดำเนินไปโดยไม่เป็นระเบียบ และทางราชการไม่สามารถให้บริการต่าง ๆ ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสมควรจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อส่งเสริมการใช้แรงงานคนในประเทศควาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างตน เป็นการสมควรจัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น¹ ... ให้โอนทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ ความรับผิดชอบ ตลอดจนธุรกิจของนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ให้แก่ กนอ. ทรัพย์สินดังกล่าว เมื่อหักหนี้แล้วให้ถือเป็นทุนของ กนอ.²

ส่วนทางด้านการส่งเสริมการลงทุนนั้น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2500 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2508 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2511 ในมาตรา 4 โดยงไว้ว่า "กิจการอุตสาหกรรม หมายความว่า ... การจัดและปรับปรุงที่ดินให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรม เพื่อให้ความสะดวกและส่งเสริมการประกอบอุตสาหกรรม ..."³

¹ ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 89 ตอนที่ 190 (13 ธันวาคม 2515) หน้า 214

² เรื่องเดียวกัน , หน้า 216 - 217

³ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม, สำนักงาน. พรบ. ส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2505 หน้า 2

ดังนั้นจึง เท่ากับว่า รัฐได้ให้ความสนับสนุนแก่เอกชนให้ เข้ามามีบทบาทในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมได้ ดังบัญญัติท้ายประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505) โดยระบุไว้ว่า กิจการอุตสาหกรรมจำพวก ค. ตามลำดับที่ 110 ประเภทอุตสาหกรรมจัดและปรับปรุงให้ที่ดิน เป็นแหล่งอุตสาหกรรม จะต้องมีขนาดที่ดินไม่ต่ำกว่าห้าร้อยไร่¹ โดยวางเงื่อนไขไว้ว่า ต้องทำตามโครงการที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กีดำหนดไว้ เช่นเดียวกันกับกิจการที่จะให้การลงทุนส่งเสริมการลงทุนและกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน ตามบัญชีที่ 1 ประเภทและขนาดของกิจการที่จะให้การลงทุนส่งเสริมการลงทุน (รวบรวมถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2522) ในหมวดที่ 6 เรื่องบริการ²:-

ต่อมาได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 ประกาศ ณ วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2515 ในยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรมฉบับต่างๆ และให้ใช้ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้แทน โดยกำหนดขอบเขตการลงทุนแก่แหล่งอุตสาหกรรมไว้ ดังนี้ "การลงทุนในกิจการที่คณะกรรมการจะให้การลงทุนส่งเสริมการลงทุนในกิจการที่สำคัญและจำเป็นแก่การ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เช่น ... การจัดและปรับปรุงที่ดินให้ เป็นแหล่งอุตสาหกรรม เพื่อให้ความสะดวกและส่งเสริมการประกอบอุตสาหกรรม ..."³ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเอกชน จึงได้ส่งเสริมสนับสนุนที่จะให้เอกชนได้ เข้ามามีบทบาทในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และได้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อการอุตสาหกรรมประเทศไทย จำกัด ซึ่งเป็นของเอกชน ได้ร่วมมือกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 8,000 ไร่ ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

¹ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 89 , อ้างอิงแล้ว หน้า 48

²การลงทุนส่งเสริมการลงทุน , คณะกรรมการ. กิจการที่จะให้การลงทุนส่งเสริมการลงทุนและกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน, (อ้างแล้ว หน้า 31 กรกฎาคม 2522) : 18

³ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ. เล่ม 89 , ตอนที่ 158 , 20 ตุลาคม 2515

ที่ 21/2519 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519

วัตถุประสงค์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจหน่วยหนึ่ง จัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ปรากฏว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่มีความคล่องตัวพอ และเพื่อให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่โดยตรงของการนิคมอุตสาหกรรมได้ดียิ่งขึ้น จะมีผลในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น จึงได้มีการยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว และประกาศใช้พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ว.ที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2522 ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดังนี้

1. การจัดให้ใครมาซึ่งที่ดินที่ เหมาะสม เพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรมหรือ เพื่อดำเนินการอื่นที่เป็นประโยชน์ หรือ เกี่ยวเนื่องกับ กนอ.
2. การปรับปรุงที่ดินตาม (1) เพื่อให้บริการ ตลอดจนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม เช่น การจัดให้มีถนน ทอระบายน้ำ โรงขจัดน้ำเสีย ไฟฟ้า และประปา เป็นต้น
3. การให้เช่า ไร่เช่าซื้อ และขายอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ ในนิคมอุตสาหกรรม หรือ เพื่อประโยชน์แก่กิจการของนิคมอุตสาหกรรมโดยตรง
4. การดำเนินการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือ เกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของ กนอ.
5. การร่วมดำเนินงานกับบุคคลอื่นตามวัตถุประสงค์ใน (1) (2) หรือ (3) รวมทั้งการเช่า เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบในทางหุ้นส่วนจำกัด หรือถือหุ้นในนิติบุคคลใด ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์หรือ เกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของ กนอ.
6. การส่งเสริมและควบคุมนิคมอุตสาหกรรมของ เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ

อำนาจการดำเนินงาน

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีอำนาจกระทำการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ดังกล่าว อำนาจเหล่านี้รวมถึง

1. การสำรวจ วางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง และบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ผู้ประกอบการและผู้ประกอบการที่เป็นประโยชน์หรือต่อ เนื่องกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
2. การกำหนดประเภทและขนาดของกิจการอุตสาหกรรมที่พึงอนุญาตให้ประกอบในนิคมอุตสาหกรรม
3. การตรวจตราความเป็นอยู่ของแรงงานในนิคมอุตสาหกรรม
4. การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และผู้ใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบ ขอบบังคับ และกฎหมาย รวมทั้งการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข และที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
5. การลงทุน
6. การกู้ยืมเงิน เพื่อใช้ในกิจการของ กนอ
7. การออกพันธบัตร หรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

ระบบการบริหารงาน

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และคณะกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบคน รวมทั้งผู้ว่าการซึ่ง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

ให้คณะรัฐมนตรี เป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น ซึ่งมีไชกรรมการโดยตำแหน่ง.

ผู้ซึ่งจะดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้ว่าการ ต้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับบริหารธุรกิจ อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง เศรษฐศาสตร์ การพาณิชย์ การคลัง หรือกฎหมาย

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

1. เป็นหรือ เคย เป็นบุคคลล้มละลาย
2. เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด หรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่ เป็นโทษสำหรับความผิดที่เกิดกระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
3. เป็นข้าราชการการเมือง หรือดำรงตำแหน่งในทางการเมือง
4. เป็นกรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
5. เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ กนอ. ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อม เว้นแต่เป็น เพียงผู้ถือหุ้นเพื่อการลงทุนโดยสุจริตในนิติบุคคลที่กระทำการอันมีส่วนได้เสีย เช่นวานี้

ให้คณะกรรมการมีอำนาจวางนโยบายและความคุ้มครองโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของ กนอ. อำนาจ เช่นวานี้ให้รวมถึง

1. การออกระเบียบหรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจกระทำกิจการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์
2. การออกระเบียบหรือข้อบังคับการประชุมและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. การออกระเบียบหรือข้อบังคับการจัดแบ่งส่วนงาน วิธีการปฏิบัติงาน และการเงินของ กนอ.

4. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับกำหนดตำแหน่ง อัตราเงิน เดือนหรือค่าจ้างของพนักงานและลูกจ้าง
5. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน หรือค่าจ้าง การออกจากตำแหน่ง วินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง
6. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับการจ่ายค่าพาหนะและ เปียเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าดวงเวลา และการจ่ายเงินอื่น ๆ
7. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับ เกี่ยวกับ เครื่องแบบพนักงานและลูกจ้าง
8. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับว่าควยการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้าง
9. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับ เกี่ยวกับบัตรประจำตัวหรือ เครื่องแบบแต่งกายของบุคคล ซึ่งปฏิบัติงานภายใน เขตอุตสาหกรรมส่งออก
10. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของ กนอ.
11. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับ เกี่ยวกับบุคคลกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่น เพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานใน กนอ. และครอบครัวว่าควยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
12. การออกกระเปียบหรือขอมบังคับ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของ กนอ.
13. การกำหนดราคาขาย อัตราค่าเช่า ค่าเช่าซื้อและระยะเวลาเช่าและเช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ ค่าบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกและอัตราค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรม

ระเปียบขอมบังคับตามข้อที่ 3 ถ้ามีความจำกัดอำนาจของผู้อาวุฒในการหา
นิติกรรมไปประการใด ไทรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรมมีสองประเภท คือ

1. เขตอุตสาหกรรมทั่วไป
2. เขตอุตสาหกรรมส่งออก

การจัดตั้ง การเปลี่ยนแปลง เขต และการยุบ เขตอุตสาหกรรมทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้มีแผนที่กำหนด เขตไว้ท้ายประกาศด้วย ส่วนการจัดตั้ง การเปลี่ยนแปลงและยุบ เขตอุตสาหกรรมส่งออก ให้ตรา เป็นพระราชกฤษฎีกาด้วย

นิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นต้อง เป็นไปตามหลัก เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เมื่อมีความจำเป็นที่ต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้ประโยชน์ในการจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม ให้ กนอ. มีอำนาจดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

ในการนี้ จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนด เขตที่ดินในบริเวณที่คิดว่าจะเวนคืนไว้ก่อนได้ และให้นำบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยการเวนคืนให้ตกเป็นของ กนอ. และให้ กนอ. มีอำนาจดำเนินการโอนไปยังผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบการที่เป็นประโยชน์หรือ เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมได้

เขตพื้นที่ใดที่บุคคลใดได้จัดสรรที่ดิน เพื่อให้ เป็นนิคมอุตสาหกรรม ถ้าได้ดำเนินการถูกต้องตามหลัก เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว คณะกรรมการควบคุมความยินยอมของ เจ้าของที่ดินอาจดำเนินการให้พื้นที่นั้น เป็นนิคมอุตสาหกรรมได้ และห้ามมิให้บุคคลใดในชื่อที่มีอักษรไทยประกอบอักษรต่างประเทศ ซึ่งแปลหรืออ่านว่า "นิคมอุตสาหกรรม" "เขตอุตสาหกรรมทั่วไป" หรือ "เขตอุตสาหกรรมส่งออก" ในวงคราบายชื่อ จดหมาย ไปแจ้งความ หรือ เอกสารอย่างอื่น เกี่ยวกับธุรกิจโดยมิได้ เป็นนิคมอุตสาหกรรม

การแบ่งส่วนงานและกำหนดหน้าที่หลักของส่วนรวม

ในการบริหารงานนั้น ผู้ว่าการ เป็นผู้บริหารจัดการของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานทุกตำแหน่ง และให้รองผู้ว่าการทำหน้าที่ตามที่ผู้ว่าการมอบหมาย ส่วนงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แบ่งได้ เป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. สำนักผู้ว่าการ
2. ฝ่ายบริหาร
3. ฝ่ายเทคนิค
4. นิคมอุตสาหกรรม

สำนักผู้ว่าการ แบ่งงานออก ดังนี้

- งานคานบุคคล
- งานคานกฎหมาย
- งานคานตรวจสอบและประเมินผล
- งานคานส่งเสริมการขาย

ฝ่ายบริหารมีหน่วยงานสังกัด คือ

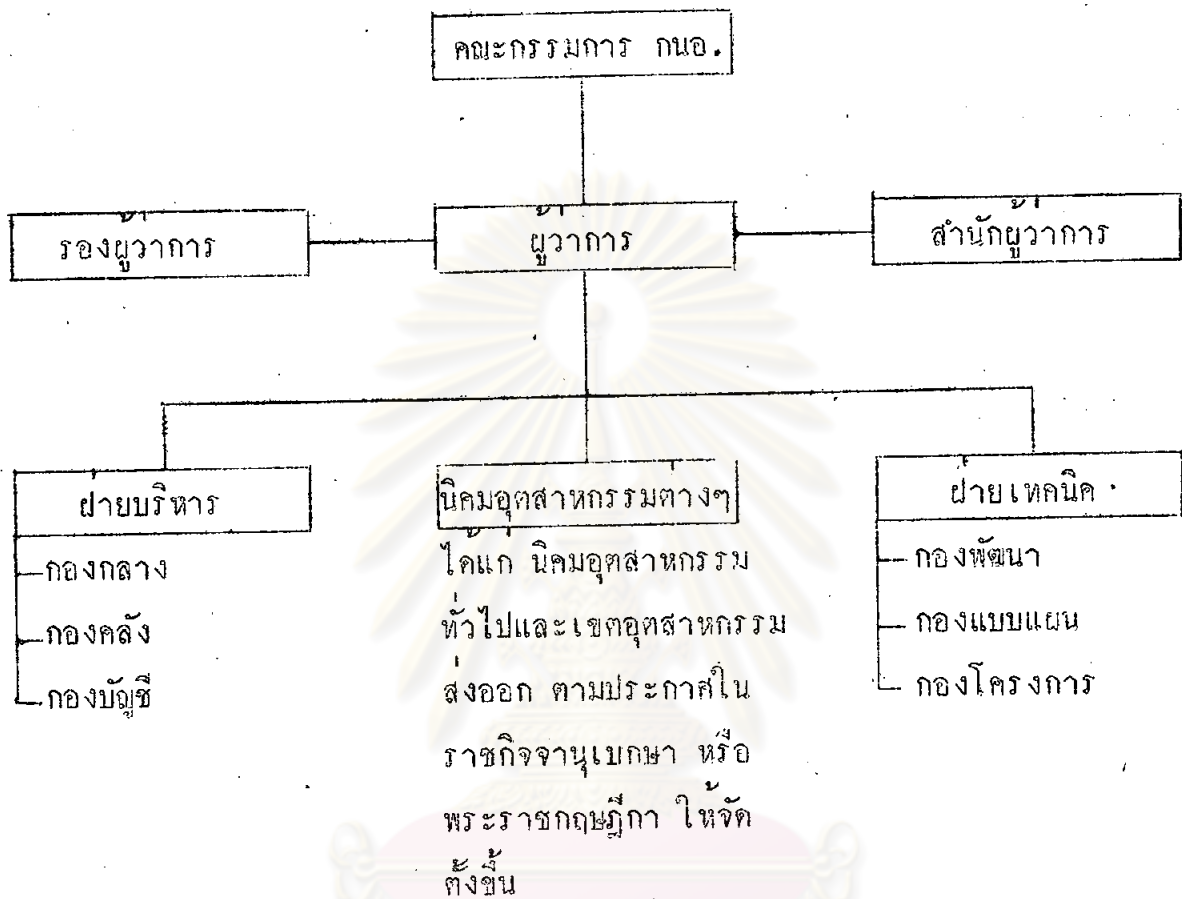
ก. กองกลาง แบ่งออกเป็น

1. แผนกสารบรรณ
2. แผนกจัดหาและพัสดุ
3. แผนกบริการ

ข. กองคลัง แบ่งออกเป็น

1. แผนกรายรับ
2. แผนกรายจ่าย
3. แผนกงบประมาณ

รูปที่ 1 : แผนภูมิแสดงการแบ่งส่วนงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ที่มา : ข้อมบังคับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 48 พ.ศ.2522

- ค. กองบัญชี แบ่งออกเป็น
1. แผนกบัญชี
 2. แผนกกองทุน
 3. แผนกรายงานและสถิติ

ฝ่ายบริหาร มีหน่วยสังกัด คือ

- ก. กองพัฒนา ประกอบด้วยนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ทำงานเป็นกลุ่ม ดังนี้
1. งานพัฒนากลุ่มที่ 1
 2. งานพัฒนากลุ่มที่ 2

3. งานพัฒนา กลุ่มที่ 3

ข. กองแบบแผน แบ่งออกเป็น

1. แผนกสำรวจ
2. แผนกโครงการ
3. แผนกดำเนินการ

นิคมอุตสาหกรรม ได้แก่

- นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป
- เขตอุตสาหกรรมส่งออก

งานส่วนต่าง ๆ จำแนกได้ดังนี้ คือ

1. สำนักผู้ว่าการ. หัวหน้าสำนักผู้ว่าการ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่

เกี่ยวกับ

- การควบคุมดูแล เร่งรัด ให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ
- การติดตามและรายงานในเรื่องที่ผู้ว่าการสั่ง
- การติดตามและประมวลการปฏิบัติงานของนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ
- การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของ กนอ. และปฏิบัติให้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ
- การบริหารและดำเนินงานค่านบุคคล
- การดูแลผลประโยชน์และนิติกรรมต่าง ๆ ของ กนอ.
- การส่งเสริมการขาย
- การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้งานของ กนอ. ดำเนินไปโดยราบรื่นบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของคณะกรรมการ
- การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามีหมาย

2. ฝ่ายบริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหาร เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

- การควบคุมดูแล เร่งรัดการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้ดำเนิน

ไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพ

- การประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้งานของ กนอ. ดำเนินไปได้โดยราบรื่นบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของคณะกรรมการ
- การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ผู้ว่าการมอบหมาย

ก. กองกลาง หัวหน้ากองกลางเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

1. การจัดทำเนืองการอำนวยความสะดวกในการประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
2. การดำเนินงานด้านธุรการและงานสารบรรณของ กนอ.
3. การดำเนินงานด้านห้องสมุดและงานประชาสัมพันธ์
4. การดำเนินงานเกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อ และจัดหา
5. การจัดบริการและบำรุงรักษายานพาหนะ
6. การดูแลความสะอาดเรียบร้อย ความปลอดภัยตลอดจนการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ส่วนกลางซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ กนอ.
7. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ข. กองคลัง หัวหน้ากองคลังเป็นผู้รับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

1. การรับเงิน การจัดเก็บ ติดตาม ทวงถามหนี้ และรายได้ต่าง ๆ
2. การเก็บรักษาเงิน ควบคุม และดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน
3. การรายงาน ควบคุม และดำเนินงานเกี่ยวกับงบประมาณ
4. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ค. กองบัญชี หัวหน้ากองบัญชี เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

1. การจัดระบบบัญชี จัดทำบัญชีทำการ บัญชีกำไรขาดทุน งบดุล ตลอดจนควบคุมบัญชีทั้งรายได้ และรายจ่ายของ กนอ.
2. การจัดทำแผนการเงินเพื่อใช้ในการลงทุน แผนการเงินโครงการ

- และดำเนินการในเรื่องเงินทุน เงินกู้ต่าง ๆ
- 3. การตรวจสอบ รายงานหลักฐาน และสถิติต่าง ๆ เพื่อจัดทำรายงาน
- ค. การการเงิน
- 4. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

3. ฝ่ายเทคนิค หัวหน้าฝ่ายเทคนิค เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ

- การควบคุมดูแล เรงร็คการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย อย่างมีประสิทธิภาพ
- การตรวจรับรองแบบก่อสร้าง การดำเนินงาน เกี่ยวกับการประมูลงานก่อสร้าง และการควบคุมงานก่อสร้างตามโครงการต่าง ๆ ของ กนอ.
- การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้งานของ กนอ. ดำเนินไปโดยราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของคณะกรรมการ
- การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
- การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ก. กองพัฒนา หัวหน้ากองพัฒนา เป็นผู้รับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ

1. การศึกษาค้นคว้าประสานงานและรวบรวมข้อมูลในด้าน การผังเมือง การคมนาคม การสาธารณสุขโลก ตลอดจนความต้องการในวง การธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อนำมาพัฒนานิคมอุตสาหกรรม
2. การจัดทำวางแผนงานและโครงการ เพื่อจัดตั้งขยายนิคมอุตสาหกรรม
3. การติดตามและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ และเอกชน เพื่อให้แผนงานและโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมดำเนินไปตามเป้าหมาย
4. การให้ความช่วยเหลือตรวจรับรองแบบก่อสร้างตามสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม เพื่อประกอบการออกใบอนุญาตก่อสร้างและ

ประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรม

5. ปฏิบัติงานอื่นใดก็ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ข. กองแบบแผน หัวหน้ากองแบบแผน เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

1. การสำรวจพื้นที่ สิ่งแวดล้อม สถานสถาปัตยกรรมผังเมือง และวิศวกรรม ในการใช้ที่ดิน เพื่อพัฒนานิคมอุตสาหกรรม
2. การออกแบบ วางแผนผังการใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม
3. การออกแบบสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และการเขียนแบบพร้อมรายละเอียด ของงานก่อสร้างที่ได้รับมอบหมาย
4. การประมาณราคางานก่อสร้างการจัดทำรายการรายละเอียด เพื่อใช้ในการประมูลประกวดราคางานก่อสร้าง
5. การปฏิบัติงานอื่นใดก็ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ค. กองโครงการ หัวหน้ากองโครงการ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

1. การสำรวจและวิจัยด้าน เศรษฐกิจ สังคม แรงงาน และสภาวะแวดล้อม เพื่อหาความเหมาะสมทาง เศรษฐกิจ ในการพัฒนาอุตสาหกรรม
2. การประมวลเรื่อง การจัดทำโครงการ การจัดทำเอกสารประกอบ เพื่อเสนอโครงการจัดตั้ง ขยาย นิคมอุตสาหกรรม
3. การเตรียมการ และดำเนินงาน เกี่ยวกับการประมูล การประกวดราคางานก่อสร้าง ตลอดจนติดตามประสานงานจนถึงขั้นทำสัญญา
4. การปฏิบัติงานอื่นใดก็ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4. นิคมอุตสาหกรรม

- ก. นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป ผู้จัดการนิคมอุตสาหกรรม เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

1. การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ ผู้เขามาลงทุน ตลอดจนหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม
 2. การทำหน้าที่ออกใบอนุญาต ก่อสร้าง ตั้ง และประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรม เมื่อได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งการ
 3. ควบคุมดูแลอุปกรณ์สาธารณูปโภค อุปกรณ์อำนวยความสะดวกและปลอดภัยของ กนอ. ในนิคมอุตสาหกรรมให้ใช้งานได้
 4. การดูแลบริเวณนิคมอุตสาหกรรมให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยปลอดภัย และสภาวะแวดล้อมดี
 5. การควบคุมดูแล คัดเลือกผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม ในด้านเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมาย หรือละเลยต่อเงื่อนไข คำสั่ง คำแนะนำของ กนอ.
 6. การประสานงานกับกองคลัง ในการจัดเก็บรายได้ ผลประโยชน์ภายในนิคมอุตสาหกรรม
 7. การรวบรวมเอกสาร แผนผัง ประวัติ สถิติ ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุน การแก้ไขเปลี่ยนแปลง และผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการกิจการในนิคมอุตสาหกรรม
 8. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
- ข. เขตอุตสาหกรรมส่งออก ผู้จัดการเขตอุตสาหกรรมส่งออก เป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับ
1. การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ ผู้เขามาลงทุน ตลอดจนหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุนในเขตอุตสาหกรรมส่งออก
 2. การทำหน้าที่ออกใบอนุญาต ก่อสร้าง ตั้ง และประกอบกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เมื่อได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งการ

3. การควบคุมดูแลอุปกรณ์สาธารณสุขโลก อุปกรณ์อำนวยความสะดวกและปลอดภัยของ กนอ. ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกให้ใช้งานได้
4. การดูแลบริเวณ เขตอุตสาหกรรมส่งออก ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย และสภาวะแวดล้อมดี
5. การควบคุม ดูแล กำกับ เตือน ผู้ประกอบกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ในกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดกฎหมาย หรือละเลยต่อเงื่อนไข คำสั่ง คำแนะนำ ของ กนอ.
6. การประสานงานกับกองการคลัง ในการจัดเก็บรายได้ ผลประโยชน์ภายใน เขตอุตสาหกรรมส่งออก
7. การรวบรวมเอกสาร แผนผัง ประวัติ สถิติ ข้อมูล เกี่ยวกับการลงทุน การแก้ไขเปลี่ยนแปลง และผลการดำเนินงานของผู้ประกอบกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก
8. การจัดให้มีบริการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก
9. การควบคุม ตรวจสอบ การเข้า - ออก เขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อป้องกันการลักลอบหนีภาษี
10. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในธรรมนูญ

การเงินของนิคมอุตสาหกรรม

โดยทั่วไปแล้วในระยะเริ่มแรกของการดำเนินงานนิคมอุตสาหกรรม การเงินส่วนใหญ่ที่ใช้ในการดำเนินงานนิคมอุตสาหกรรมได้มาจากงบประมาณของรัฐบาล เช่น งบประมาณในการดำเนินงานโครงการนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น 31.54 ล้านบาท

ในปัจจุบันนี้ ใ้มีพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยบังคับการเงินของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยไว้ดังต่อไปนี้

ทุนของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

1. กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิดชอบของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 โอนให้แก กนอ. ทรัพย์สินดังกล่าว เมื่อใดหักหนี้แล้วให้ถือเป็นทุนของ กนอ.
2. เงินที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน
3. เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งภายในประเทศ หรือต่างประเทศ หรือจากองค์การระหว่างประเทศ

ส่วนค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ และค่าบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรมในอัตราอันสมควร เพื่อให้มีรายได้เพียงพอสำหรับการคงต่อไปนี้

1. ค่าใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินกิจการของ กนอ. รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าเสื่อมราคา โบนัส และกองทุนสงเคราะห์อื่น เพื่อสวัสดิการของผูปฏิบัติงานและครอบครัว
2. ค่าเช่าทรัพย์สินเท่าที่จำนวนเงินเพื่อการชำนั้นเกินจำนวนที่จัดสรรไว้เป็นค่าเสื่อมราคาและสำหรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการจัดหาทรัพย์สินใหม่แทนทรัพย์สินเดิม
3. การจัดให้มีเงินสำรองและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการขยายกิจการและลงทุน

เมื่อใดประกาศเขตพื้นที่ใด เป็นนิคมอุตสาหกรรมแล้ว กนอ. มีอำนาจกำหนดราคาขาย ค่าเช่า และค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ และค่าบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรมนั้น ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมในทางธุรกิจ

รายได้ที่ กนอ. ใ้รับจากการดำเนินกิจการในปีหนึ่ง ๆ ให้ตกเป็นของ กนอ. และเมื่อหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับการดำเนินกิจการ และค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ค่าบำรุงรักษาและค่าเสื่อมราคา ตลอดจนหักเงินสำรอง ประโยชน์ตอบแทนและโบนัส หรือ เงินสมทบกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่น และเงินทุน แล้วเหลือเท่าไรให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

การรายได้มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับรายจ่าย ซึ่งมีรายจ่ายที่หักเป็นเงินสำรองและโบนัส และ กนอ. ไม่สามารถหาเงินจากทางอื่นได้ รัฐพึงจ่ายเงินให้แก่ กนอ. เท่าจำนวนที่ขาด

เงินสำรองของ กนอ. ให้ประกอบด้วย เงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้ เมื่อขาดเงินสำรอง เพื่อขยายกิจการ เงินสำรอง เพื่อไถ่ถอนหนี้ และเงินสำรองอื่น เพื่อความประสงค์แต่ละอย่าง โดยเฉพาะตามที่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

เงินสำรองจะนำออกใช้ได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ส่วนทรัพย์สินของ กนอ. ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

การควบคุม

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กนอ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กนอ. ซึ่งแจ้งขอเท็จจริง แสดงความคิดเห็นทำรายงาน หรือบัญชีการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติของรัฐมนตรี และส่งสอบสวนขอเท็จจริง เกี่ยวกับการทำเนียบกิจการของ กนอ. ได้ ในกรณีที่เห็นสมควร เสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรี ในทำนองเสนอรัฐมนตรี เพื่อ เสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี

กิจการที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การลงทุน เพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม
2. การเพิ่มทุนโดยตีราคาทรัพย์สินใหม่
3. การลดทุน
4. การกู้ยืมเงิน เกินสิบลานบาท
5. การออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใด เพื่อการลงทุน
6. การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคา เกินหนึ่งลานบาท เว้นแต่เป็นการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ในนิคมอุตสาหกรรม

7. การจำหน่ายสินทรัพย์ เกินหนึ่งล้านบาทจากบัญชี เป็นสัญญา

ในการดำเนินกิจการใดก็ตามถึงประโยชน์ของรัฐและประชาชน ในด้านการเงิน ให้เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารตามระเบียบของกระทรวงการคลัง และจัดทำงบประมาณประจำปีโดยแยกเป็นงบลงทุนและงบทำการ สำหรับงบลงทุนให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ในค่านบัญชี ให้ กนอ. วางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้อง แยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ และมีสมุดบัญชีลงรายการ

1. การรับจ่ายเงิน
2. สินทรัพย์และหนี้สิน

ซึ่งแสดงการงานที่เป็นอยู่จริงและตามที่สมควรโดยพิจารณาตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นเหตุที่มาของรายการนั้น ๆ ทุกปี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีรวมทั้งการเงินของ กนอ. ผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีมีอำนาจสอบสรุพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการอนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานและลูกจ้าง

ผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจบัญชีต้องทำรายงานผลของการสอบบัญชี เสนอคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่สิ้นปีบัญชี และให้ กนอ. โฆษณารายงานประจำปีของปีที่สิ้นไปนั้นแสดงบัญชีซึ่งบุคคล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้ว ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันแต่วันสิ้นปีบัญชี

แผนการดำเนินงาน

การศึกษามอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้เสนอแผนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั้งในเขตนครหลวงและภูมิภาค ในการจัดตั้งดังกล่าว คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ โดยกำหนดโครงการที่จะดำเนินการไว้ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4

พ.ศ.2520 - 2524 รวม 6 โครงการ คือ

1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมและ เขตอุตสาหกรรมส่งออกภาคตะวันออก
2. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก
3. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้
4. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. โครงการนิคมอุตสาหกรรมที่มีน้ำเสีย
6. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

นอกจากนี้ ไทร่วมดำเนินงานกับ เอกชน เพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมบางปู กับ บริษัทพัฒนาที่ดิน เพื่อการอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำกัด โดยได้ประกาศ เป็นนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปตามกฎหมายแล้ว

ผลการดำเนินงาน

แบ่งได้ เป็น โครงการนิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ และนิคมอุตสาหกรรมที่ เปิดดำเนินการแล้ว

โครงการนิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ ได้แก่

1. โครงการนิคมอุตสาหกรรมและ เขตอุตสาหกรรมส่งออกภาคตะวันออก โครงการนี้ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2520 เป็นวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นรวม 200.29 ล้านบาท จำแนกเป็นงบประมาณแผ่นดิน 70.4 ล้านบาท เงินกู้จากธนาคารโลก 95 ล้านบาท และเงินรายได้ของโครงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 34.89 ล้านบาท ปัจจุบัน เปิดให้จองที่ดิน เพื่อ เข้าประกอบกิจการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมและ เขตอุตสาหกรรมส่งออกแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2521 โดยมีพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปสำหรับขายจำนวน 493 ไร่ 2 งาน 8 ตารางวา พื้นที่สำหรับให้เช่าใน เขตอุตสาหกรรมส่งออกจำนวน 117 ไร่ 2 งาน 80 ตารางวา

และอาคารโรงงานมาตรฐาน 5 โรง ขนาดโรงละ 15 + 54 เมตร

2. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก โดยการทำเรื่องแห่งประเทศไทย โดยขอความร่วมมือจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ไทสนับสุนนโครงการทำเรื่องนำลิก ๗ แหลมฉ้าง โดยการทำเรื่อง ฯ โคนพื้นที่ไว้ประมาณ 3,000 ไร่ ซึ่งได้จัดการสำรวจที่ดินไว้เรียบร้อยแล้ว และรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเวนคืนที่ดินสำหรับปี พ.ศ.2521 ไร่จำนวน 20 ล้านบาท โดยตราพระราชบัญญัติเวนคืนที่ดินเพื่อการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในท้องที่ตำบลทุ่งสุขลา (แหลมฉ้าง) อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีเนื้อที่รวม 2,611 ไร่ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2521

3. โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ ไทหน้าการสำรวจความเหมาะสมเพื่อพิจารณาจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ โดยได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารพัฒนา เอเชีย

4. โครงการนิคมอุตสาหกรรมบางปู เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยร่วมดำเนินงานกับ บริษัทพัฒนาที่ดิน เพื่อก่ออุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำกัด ตั้งอยู่ประมาณ 10 กิโลเมตรที่ 35 ตำบลบางปูใหม่ และตำบลแพรกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีพื้นที่ประมาณ 3,700 ไร่

ส่วนนิคมอุตสาหกรรมที่ เปิดดำเนินการแล้ว ไทแก นิคมอุตสาหกรรมบางชัน ซึ่งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยรับโอนนิคมอุตสาหกรรมบางชันมาจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2516 มาดำเนินการพัฒนาต่อตามโครงการที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้กำหนดไว้ และจัดให้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมประเภทสะอาด ซึ่งมีน้ำเสียไม่เคยมีปัญหา อันเป็นอันตรายต่อสภาวะแวดล้อม ในปัจจุบันได้มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปประกอบกิจการเต็มพื้นที่แล้ว จึงนับได้ว่าเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกของประเทศไทย และเป็นแห่งเดียวในขณะนี้ที่มีผู้เข้าประกอบกิจการเต็มโครงการ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ทำการศึกษาถึงปัญหาในการดำเนินงาน เพื่อที่จะเป็นประโยชน์แก่นิคมอุตสาหกรรมอื่นที่เป็นโครงการ หรือกำลังดำเนินการจัดตั้งต่อไป